

Budsjett 2025 for Hemsedal kommune

Forlag til konkrete tiltak fra Hemsedal Fritidsboligforening

Prioritere konkrete tiltak som er viktige for fritidsboligbefolkningen

- vi deler de samme behovene og ønskene som fastboende

- Ikke-kommersielt friluftsliv – vandring, tursykling, langrenn og randonee

- Et levende sentrum – mindre asfalt og biler – mer plass til folk

Budsjett 2025

- ✓ HemFri foreslår at minst **10 %** av eiendomsskatten fra bolig og fritidsbolig øremerkes til ikke-kommersielt friluftsliv

Vi oppfordrer kommunen til å sette seg i førersetet

- Hemsedal kommune står frem og tar et **overordnet ansvar** for alle ikke-kommersielle friluftstilbud i hele Hemsedal, herunder: stier til vandring, langrennsløyper og sykkelruter (landevei/sti)
- Kommunen tar en tydelig rolle som **premissgiver** og **bestiller**
- Hemsedal utarbeider en policy og strategi for **besøksforvaltning***. Den skal bl.a. avklarer og tydeliggjør Hemsedal sitt **ambisjonsnivå** for ikke-kommersielt friluftsliv
- Hemsedal kartlegger og **klassifiserer** alle vandrestier, langrennsløyper og sykkelruter i hele Hemsedal
- Det utarbeides en **konkret** utviklings- og vedlikeholdsplan med **klare prioriteter** for stier og løyper i hele Hemsedal
 - Planen må ikke begrenses av tilgjengelige ressurser i dag – ressurser kan skaffes!

**«Besøksforvaltning handler om å ha kunnskap om naturområdet du har ansvaret for, og en plan for hvordan utfordringer knyttet til turisme og friluftsliv i området skal håndteres.»*

Mulig finansieringsmodell

- Hemsedal kommune bidrar i 2024 med kr 1.480.000.- til HUS (sommer og vinter). Beløpet utgjør ca 8,5% av eiendomsskatten som tas inn fra boliger og fritidsboliger.
- Vi foreslår at kommunen beslutter at minst 10% av eiendomsskatten på bolig og fritidsbolig skal gå til ikke-kommersielt friluftsliv – en fast prosent gjør det hele forutsigbart og det vil (be)vise at kommunen bruker noe av skatten på det fritidsboligbefolkningen er mest opptatt av.
- I Hemsedal er det ca. 3200 fritidsboliger og ca. 1000 boliger. Hvis 1500 (1000) av disse melder seg inn i HUS / Hemsedal sti- og løypelag og betaler en årskontingent (bidrag) på kr 1.250.- blir det kr 1.875.000.- (1.250.000.-)
- Hvis man tar inn p-avgift ved flere utfartsparkeringer, kan satsen senkes til f.eks. kr 50.- samtidig som inntekten opprettholdes på ca. 1 mill.

Finansieringskilder for drift og vedlikehold	Grunnlag - eksempel 1	Beløp	Grunnlag - eksempel 2 (konservativt)	Beløp
Hemsedal kommune	10% av eiendomsskatten på bolig og fritidsbolig	1 750 000	10% av eiendomsskatten på bolig og fritidsbolig	1 750 000
Private medlemskap i HUS/Hemsedal Sti- og løypelag	1500 medlemskap á kr 1.250.-	1 875 000	1000 medlemskap á kr 1.250.-	1 250 000
Turistrelatert næring	5 promille av omsetningen (300 mill)	1 500 000	3 promille av omsetningen (300 mill)	900 000
Parkeringsavgift ved utfartsparkering		1 000 000		1 000 000
		<u>6 125 000</u>		<u>4 900 000</u>

Finansieringskilder for større prosjekter

Stiftelser
Tippemidler
Kronerulling (frivillige bidrag)
Hemsedal kommune

Våre forslag til konkrete tiltak - budsjett 2025

Tiltak	Prioritet	Forutsetninger	Finansiering av tiltak	Budsjett 2025 - Hemsedal kommune	Beskrivelse av tiltak	Begrunnelse for tiltak	Ansvarlig for gjennomføring av tiltak	Tidshorisont for gjennomføring	Merknad
20 km som fullbredde tidligløype	Høy prioritet - planlegging kan starte i 1.kv 2025	Kommunen og bygda må ville det!	Hemsedal kommune. Søke midler fra stiftelser m.fl.*.	Kr 500.000.- i startkapital for å få prosjektet/tiltaket i gang	Oppgradere 20 km løypen fra Gravset via Blomeslettane og Hestanåne som fullbredde tidligløype - dvs. en løype som har et fast, tørt og flatt underlag, og som er bred nok til både skøyting og to klassiske spor	Hemsedal er dårligst i klassen mht antall km skøyteløyper, og Hemsedal mangler en skikkelig tidligløype. Store deler av løypen vil kunne fungere som flerbruksløype sommer som vinter. 20 km er en veldig populær løype både for fastboende og fritidsboende.	HUS	Kan starte våren 2025 - gitt prioritet og finansiering. Tiltaket kan gjennomføres i etapper over f.eks. to år - ferdig til høsten 2026.	Løypen ligger relativt snøsikket fra 830 moh på Gravset til 960 moh ved Blomeslettane
Sykkelruter	Høy prioritet - planlegging kan starte i 1.kv 2025	Kommunen og bygda må ville det!	Dugnad Hemsedal kommune. Turistkontoret. Søke midler fra stiftelser m.fl.*.	Kr 200.000.- i startkapital for å få prosjektet/tiltaket i gang	Velge ut noen prioriterte rundløyper og vedlikeholde/oppgradere disse til en standard som gjøre at familier med barn også kan bruke de	Mange, både fritidsboligbefolkningen og fastboende, ønsker bedre muligheter for tursykling, og da spesielt rundturer.	Turistkontoret og HUS i samarbeid med HemFri	Kan starte våren 2025	Vil kreve noe planlegging og organisering, samt involvering av lokale velforeninger.
Stier og løyper generelt - omfatter langrenn, vandring og tursykling	Høy prioritet - budsjett 2025	Kommunen øker bevilgningen til spesielt sommer-vedlikehold - øremerket konkrete prosjekt/tiltak - gjøre avsetning	Hemsedal kommune. Hemsedal Turisttraffikk. Søke midler fra stiftelser m.fl.*.	Kr 250.000.- i økt tilskudd til sommergevedlikehold	Hemsedal kommune øker årlig bevilgning til stier og løyper. Hemsedal kommune utarbeider en oversikt over stier og løyper og klassifiserer disse ift. kvalitet og prioritert. Hemsedal kommune utarbeider en konkret og prioritert plan for vedlikehold og utvikling av stier og løyper, sommer som vinter, i hele Hemsedal.	Hemsdal har et godt utbygd nettverk av stier og løyper, men mange steder gror de igjen pga manglende vedlikehold. Varmere klima gjør at vegetasjonen gror raskere. Mange langrennsløyper er relativt smale og har dårlig underlag som krever mye snø før de kan kjøres opp. Stier og løyper trenger et skikkelig løft.	Hemsedal kommune HUS	Økte bevilgninger - budsjett 2025 Klassifisering og prioritering - kan starte nå. Prioritert plan - kan starte nå ifm budsjettarbeidet for 2025.	Gode stier og løyper den høyeste prioriteten for fritidsboligbefolkningen. Det er spesielt bidraget til sommergevedlikehold og tidligløypeprosjektet som bør økes. Ift løypekjøring gir liten maskinpark en begrensning
Langrennsløyper i området Harahorn/Vavatn	Høy prioritet - gjennomføring kan starte umiddelbart	HUS tar det med i sitt budsjett. Inngå avtale med Solheisen.	En del av HUS sitt ordinære budsjett. Investeringer i materiell - spleiselag mellom Solheisen v/Kloster og Hemsedal kommune	Kr 65.000.- til løypekjøring. Kr 170.000.- til anskaffelse av materiell.	Kjøre opp løyper i området Harahorn/Vavatn på lik linje med andre høyfjellsløyper i Hemsedal. Hemsedal Kommune øker bevilgningene til løypekjøring.	Løypene inngår i Hemsedal sitt offisielle løypenett. Mange fritidsboliger sogner til området.	HUS har det overordnede ansvaret for løypekjøringen. Entreprisen for løypekjøring settes ut til Solheisen som underentreprenør - egen avtale.	Vinterseongen 2024-2025	Hvem skal eie materiellet som anskaffes?
Løypemaskin	Svært viktig - finansieringsprosjekt kan starte 1.kv 2025	Kommunen og bygda må ville det! Organiseres som et finansieringsprosjekt.	Hemsedal kommune. HTTL. Søke midler fra stiftelser m.fl.*. Kronerulling	Kr 500.000.- satt av som garantibeløp/tilskudd. Forutsetter at "finansieringsprosjektet" skaffer fullfinansiering.	Hemsedal kommune bevilger et økonomisk bidrag til kjøp av en ny løypemaskin. Fullfinansiering organiseres som et spleiselag.	Maskinkapasiteten er for liten til å rekke å preparere løypenettet før skiløperne skal ut på tur – stor belastning på to mindre maskiner	Finansieringen kan organiseres som et konkret "prosjekt"/spleiselag. HUS har ansvar for innkjøp av selve maskinen og for videre drift og vedlikehold.	Finansieringsarbeidet kan starte når det er enighet om tiltaket og kommunen bidrar med grunnkapitalen.	Finansieringen kan organiseres som spleiselag
			* Flere har muligheten til å søke, bl.a. HemFri						

Hva er **viktig** for fritidsboligbefolkningen

- **Skiopplevelsen, familiesamvær og urørt natur** er de viktigste grunnene for å være i Hemsedal (ref. kartlegging 2022)
- Oppleve at kommunen **også prioriterer** og bruker penger på det som betyr mest for fritidsboligbefolkningen
 - Vi betaler ca 50% av **eiendomsskatten** (ca 15 mill i 2024 fra fritidsboliger)
 - Vi er svært viktige for **næringslivet** i bygda - kjøper av varer og tjenester for ca. 400 mill. (ekskl. bygg- og håndverkstjenester)
- **Ikke-kommersielt friluftsliv** som langrenn, tursykling og vandring har et **stort etterslep** mht vedlikehold og tilrettelegging. Hemsedal henger ikke med ift sammenlignbare destinasjoner (spesielt langrenn og tursykling).
- Fritidsboligbefolkningen har klare forventninger til at kommunen tar et **større ansvar** for ikke-kommersielt friluftsliv og **øker bevilgningene** til konkrete tiltak og prosjekter – stiller krav som premissgiver og bestiller
- **Informasjon og involvering** på et tidlig tidspunkt, og **medvirkning** ift. planer og tiltak i våre nærområder
- Opplevelsen av å være **velkommen** og **ønsket**, og bli **tatt med på laget**

Noen nylige innspill fra medlemmene

- Er det planer om å bygge en ordentlig Disk Golf bane i Hemsedal?
 - Da 8/10 av verdens mest registrert spilte baner er i Norge er det en ypperlig mulighet til å slenge seg på bølgen i Norge og trekke til seg besøkende med en inkluderende og billig sport. En sport som store og små kan delta uten altfor store kostnader hvis man sammenligner med andre idretter som er populært i Hemsedal . Flere nye baner i dalene rundt også.
- Hva er planen for avfallsordning i Holdeskaret? Blir det plast- og matsortering?
- Kan løypenettet med utgangspunkt i Holdeskaret utvides - gjerne som tidligløype?
 - Her kan feks. Fanitullvegen brukes som løypetrase og løypenettet her kan gjerne knyttes sammen med det eksisterende løypenettet i Ål. I og med at løypeområdet ligger på grensen til Ål kommune og inn i Ål kommune bør dette sikkert gjøres i samarbeid med løypelag/løypekjøring i Ål kommune. En fin løypetrase rundt Flævatn og Gyrosvatnet kan også være et konkret forslag.
- Kan det etableres en trygg bro over elven ved 1609/Storebottskarvet?
 - Det holder å heve den eksisterende en 0,5m så vil det være mye mindre sannsynlighet for at vannet når opp. Den bør også få bedre rekkverk.
- Hva gjør kommunen for å forebygge lysforurensning?
 - Oppe i Holdeskaret ved oss er det enormt mange GIGA-hytter - dette er jo selvfølgelig null problem, men det som har blitt et lite problem er at de har så mye utebelysning at vi nesten ikke ser stjernehimmelen lenger, så jeg lurer på om det er flere enn meg som ønsker at dette reguleres? Jeg mener de har snakket om det tidligere, men jeg håper kommunen kan sette et tak pr. hytte - og at de som nå har for mye utebelysning må fjerne det....